

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Запорізька політехніка»

Кафедра «Іноземна філологія та переклад»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан ГФ

Микола ДЄДКОВ

» _____ 2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Переклад і науково-технічна комунікація

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма _____ Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська _____

(назва освітньої програми)

спеціальність _____ 035 Філологія _____

(код і назва спеціальності)

галузі знань _____ 03 Гуманітарні науки _____

(шифр і назва)

ступінь вищої освіти _____ бакалавр _____

(назва ступеня вищої освіти)

2024 рік

програма з дисципліни «Прагматичні аспекти науково-технічного перекладу»

спеціальності 035 «Філологія»,

освітня програма (спеціалізація) «Германські мови та літератури (переклад включно)», перша –
англійська»

Розробник: Еліна Куш, доцентка кафедри «Іноземна філологія та переклад», к. філол. н.,
доцентка

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

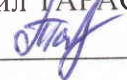
Програма погоджена:

В.о. завідувачки кафедри
«Іноземна філологія та переклад»

Наталія ЖУКОВА
_____ 2024 р.

Гарант освітньої програми

Кирил ТАРАСЕНКО
 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією гуманітарного факультету
(найменування факультету)

Протокол від «21» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії

Микола ДЄДКОВ
_____ 2024 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Вибірковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

2.

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	3	
Модулів	1	1
Змістових модулів	2	2
Семестр		
Загальна кількість годин	90	
з них аудиторних:	42	6
лекції	22	4
практичні	-	-
лабораторні	-	-
семінарські	10	2
з них самостійної роботи:	58	84
Занять на тиждень	4	-/-
Індивідуальні завдання	-	-
Форма контролю	залік	
Курсова робота (проект) (загальний обсяг)	-	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Переклад і науково-технічна комунікація» є теоретико-практичних знань про науково-технічний переклад як особливий вид комунікативної діяльності, що забезпечує адекватну іншомовну передачу науково-технічних текстів з урахуванням їх прагматичного навантаження, цільової аудиторії та ситуації спілкування.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями навчальної дисципліни є визначення специфіки перекладу як особливого виду комунікативної діяльності та міжмовного посередництва у науково-технічній сфері, встановлення лінгвальних (лексичних, граматичних, комунікативно-прагматичних) особливостей і труднощів перекладу англomовних і україномовних науково-технічних текстів.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: «Вступ до загального та германського мовознавства», «Практичний курс основної іноземної мови», «Практичний науково-технічного перекладу (перша мова)», «Порівняльна лексикологія», «Порівняльна граматика».

Постреквізити: «Загальне термінознавство».

Знання та навички, здобуті під час опанування курсу, будуть корисні впродовж всього подальшого навчання, зокрема для написання курсових робіт, тез і статей.

4. Характеристика навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти повинні розвинути та вдосконалити такі **загальні компетентності**:

ЗК-3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

спеціальні компетентності:

СК-6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових

різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК-8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

СК-9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

СК-14. Здатність здійснювати двосторонній (усний і письмовий) переклад текстів різного жанру та формату з іноземної мови на рідну та з рідної на іноземну з огляду на коректне використання лексико-граматичних трансформацій.

СК-15. Здатність до міжособистісного спілкування та професійної взаємодії з представниками інших професійних груп, товариств, фондів, з міжнародними партнерами, з експертами з інших галузей

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН-1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН-6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН-11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН-14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних задач.

ПРН-16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН-20. В опорі на володіння іноземними мовами відповідно до загальноєвропейського стандарту CEFR, а також усталеними перекладацькими трансформаціями професійно здійснювати двосторонній усний і письмовий переклад текстів науково-технічної галузі та інших сфер.

ПРН-21. Володіти передовими технологіями комп'ютерної обробки текстів, навичками редагування та постредагування текстів перекладу, а також робити реферування текстів різних жанрів іноземними мовами, що вивчаються.

ПРН-22. Знати й розуміти основні перекладознавчі технології та методики для виконання якісного перекладу тексту з іноземної мови на українську і з української на іноземну.

5. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Переклад і комунікація

Змістовий модуль 1.1. Комунікація і її види.

Переклад як особливий вид комунікації

Тема 1. Гносеологічні аспекти вивчення комунікації.

Тема 2. Вербальна та невербальна комунікація.

Тема 3. Переклад як особливий вид комунікації.

Тема 4. Комунікативна компетентність перекладача.

Тема 5. Типи перекладів.

Тема 6. Еквівалентність перекладу. Типи еквівалентності.

Змістовий модуль 1.2. Перекладацька діяльність у науково-технічній сфері

Тема 7. Науково-технічний переклад у світлі спеціальних теорій перекладу.

Тема 8. Різновиди науково-технічних текстів.

Тема 9. Лексичні та термінологічні труднощі перекладу науково-технічних текстів.

Тема 10. Граматичні труднощі перекладу науково-технічних текстів.

Тема 11. Комунікативно-прагматичні аспекти перекладу науково-технічних текстів.

6. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лк	пр	сем	інд	с.р.		лк	пр	сем	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Переклад і науково-технічна комунікація												
Змістовий модуль 1.1. Комунікація і її види. Переклад як особливий вид комунікації												
Тема 1. Гносеологічні аспекти вивчення комунікації.	7,5	2		0,5		5	7,5	0,5				7
Тема 2. Вербальна та невербальна комунікація.	7,5	2		0,5		5	7,5	0,5				7
Тема 3. Переклад як особливий вид комунікації.	7,5	2		0,5		5	7,5	0,5				7
Тема 4. Комунікативна компетентність перекладача.	7,5	2		0,5		5	7					7
Тема 5. Типи перекладів.	8	2		1		5	8					8
Тема 6. Еквівалентність перекладу. Типи еквівалентності.	8	2		1		5	8					8
Разом за змістовим модулем 1.1	46	12		4		30	45,5	1,5				44
Змістовий модуль 1. 2. Перекладацька діяльність у науково-технічній сфері												
Тема 7. Науково-технічний переклад у світлі спеціальних теорій перекладу.	8	2		1		5	9	0,5		0,5		8
Тема 8. Різновиди науково-технічних текстів.	8	2		1		5	9	0,5		0,5		8
Тема 9. Лексичні та термінологічні труднощі перекладу науково-технічних текстів.	9	2		1		6	9	0,5		0,5		8
Тема 10. Граматичні труднощі перекладу науково-технічних текстів.	9	2		1		6	9	0,5		0,5		8
Тема 11. Комунікативно-прагматичні аспекти перекладу науково-технічних текстів.	10	2		2		6	8,5	0,5				8
Разом за змістовим модулем 2.	44	10		6		28	44,5	2,5		2		40
Усього годин	90	22		10		58	90	4		2		84

7. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Гносеологічні аспекти вивчення комунікації	лекційне	Поняття комунікації. Моделі комунікації. Сфери комунікації. Функції комунікації.
2	Вербальна та невербальна комунікація.	лекційне	Види комунікації. Текст та дискурс. Типологія дискурсу. Проблеми типології невербальних засобів спілкування.
3	Переклад як особливий вид комунікації.	лекційне	Перекладацька діяльність – як вид мовного посередництва. Види мовного посередництва.
4	Комунікативна компетентність перекладача.	лекційне	Поняття та складові комунікативної компетенції перекладача.
5	Гносеологічні аспекти вивчення комунікації та перекладу. Роль перекладача у міжкультурній комунікації.	семінарське	Поняття та види комунікації. Специфіка перекладу як виду комунікативної діяльності. Комунікативна компетенція перекладача та його роль у подоланні лінгвоетнічного бар'єру.
6	Типи перекладів	лекційне	Критерії типологізації перекладів та їх типи.
7	Еквівалентність перекладу.	лекційне	Поняття еквівалентності перекладу. Типи еквівалентності перекладу текстів різних жанрів.
8	Типи та еквівалентність перекладу.	семінарське	Типологізація перекладів і рівень їх еквівалентності.
9	Науково-технічний переклад у світлі спеціальних теорій перекладу.	лекційне	Поняття спеціальної теорії перекладу. Специфіка науково-технічного перекладу як виду спеціальної теорії перекладу.
10	Різновиди науково-технічних текстів.	лекційне	Загальна характеристика науково-технічних текстів лінгвальні особливості їх

			різновиди.
11	Специфіка науково-технічного перекладу та різновиди текстів науково-технічної сфери.	<i>семінарське</i>	Урахування лінгвальних особливостей різних видів науково-технічних текстів при їх перекладі.
12	Лексичні та термінологічні труднощі перекладу науково-технічних текстів.	<i>лекційне</i>	Різновиди лексичних і термінологічних труднощів перекладу науково-технічних текстів. Перекладацькі лексичні трансформації. Термін як ключова одиниця науково-технічного дискурсу. Види термінів та способи їх перекладу.
13	Граматичні труднощі перекладу науково-технічних текстів.	<i>лекційне</i>	Різновиди граматичних труднощів перекладу науково-технічних текстів. Граматичні трансформації при перекладі науково-технічних текстів.
14	Лексичні, термінологічні та граматичні труднощі перекладу науково-технічних текстів.	<i>семінарське</i>	Способи подолання лексичних, термінологічних і граматичних труднощів перекладу науково-технічних текстів. Прості та комплексні перекладацькі трансформації.
15	Комунікативно-прагматичні аспекти перекладу науково-технічних текстів.	<i>лекційне</i>	Комунікативна еквівалентність при іншомовному відтворенні науково-технічних текстів та способи її досягнення.
16	Передача комунікативно-прагматичного значення науково-технічних текстів та їх одиниць при перекладі.	<i>семінарське</i>	Комунікативно-прагматичні особливості науково-технічних текстів. Специфіка передачі прагматичного значення при перекладі науково-технічних текстів. Прагматична адаптація науково-технічних текстів при перекладі.

8. Форми та методи контролю

Методами контролю є: поточний (контроль відвідування занять студентом, усне опитування, індивідуальне опитування, доповіді); рубіжний контроль (тестування за темами модуля 1); підсумковий контроль (залік – форма підсумкового контролю, яка полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних заняттях, а також завдань до заліку).

9. Критерії оцінювання результатів навчання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка»¹, передбачено такі контрольні заходи: вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Переклад і науково-технічна комунікація» передбачає поточний, рубіжний та підсумковий контроль (індивідуальне завдання та усний залік).

Поточний контроль проводиться під час аудиторних (семінарських) занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Для поточного контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Переклад і науково-технічна комунікація» враховується:

- систематичність та активність роботи на семінарських заняттях;
- виконання обов'язкових завдань самостійної роботи.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання поточний контроль та оцінювання знань здійснюється з урахуванням роботи на семінарських заняттях (активність, участь у дискусіях тощо). Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення заліку і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти.

¹ Положення про організацію освітнього процесу Національного університету «Запорізька політехніка» / Укладачі: В. Грешта та ін. НУ «Запорізька політехніка», 2021. 41 с.

Семестровий контроль з дисципліни «Переклад і науково-технічна комунікація» проводиться у формі, під час якого перевіряється володіння здобувачем освіти навчальним матеріалом, визначеним робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в залікову відомість є сумою балів за різні види навчальної роботи.

Протягом семестру здобувачі освіти проходять два рубіжних контролю по двом змістовим модулям. Вони можуть отримати оцінку з дисципліни за результатами поточної роботи, рубіжних контролів та виконаного підсумкового залікового завдання.

Підсумкова оцінка визначається як сумарна двох контролів за перший та другий змістові модулі та залікової оцінки. Для студентів заочного відділення підсумкова оцінка є сумою балів за контрольну роботу та залік.

Залік

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумкове завдання	Сума
МОДУЛЬ 1												
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	50	100

T1, T2 ... T11 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
60 – 100	60 – 100	зараховано
1-59	незадовільно	не зараховано

10. Політика курсу

Під час навчання студенти зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю;
- дотримуватися норм законодавства про авторське право;
- приймати активну участь у навчальному процесі;
- не запізнюватися на заняття, не пропускати заняття без поважних причин;

- самостійно і своєчасно вивчати матеріал пропущеного заняття;
- давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності;
- бути терпимими і доброзичливими до однокурсників та викладачів;
- при вивченні курсу політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка»
https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

12. Методичне забезпечення

1. Куш Е. О. Переклад як засіб комунікації у науково-технічній сфері. Посібник. Запоріжжя : ФОП Мокшанов В. В., 2019. 138 с.
2. Куш Е. О. Методичні вказівки для семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Переклад і науково-технічна комунікація» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання за освітньою програмою «Германські мови та літератури (переклад включно)» Запоріжжя: НУ «ЗП», 2024. 40 с.
3. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно)» підготовки бакалавра зі спеціальності 035 «Філологія» випускника НУ «Запорізька політехніка». Запоріжжя, 2024. [Затвердж. ВР 27.08.2024 р., наказ № 2].
4. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» галузі знань 03 «Гуманітарні науки» для другого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Наказ МОН України № 871 від 20.06.2019. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologi-ya-bakalavr.pdf>

13. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Андрієнко Т. П. Теорія і практика перекладу. Навчальний посібник. К. : КиМУ, 2019. 320 с.
2. Гамаль Ю. А., Куш Е. О. Історія розвитку англомовної термінології штучного інтелекту та її одиниці грецько-латинського походження. *Вчені записки Таврійського НУ імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72). № 2. Ч. 1. С. 105-109.
3. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури Ч. І. Вінниця: «Нова книга», 2001. 271 с.
4. Симоненко Л. І. Актуальні проблеми сучасного термінознавства. *Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць*. 2022. Вип. XXVIII. С. 49–55.
5. Mitchel J., Florescu-Mitchell A. I. Practical Guide to Scientific and Technical Translation : Publishing, Style and Terminology. Singapore : WSPC, 2022. 188 p.

6. Munday J., Pinto S. R., Blakesley B. Introducing Translation Studies : Theories and Applications / 5-th ed. L. : Routledge, 2022. 304 p.

14. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Trans-European Voluntary Certification for Translators. URL : [http://transcert.eu/Erasmus Network for Professional Translator Training](http://transcert.eu/Erasmus_Network_for_Professional_Translator_Training).
2. Cornell Movie-Dialogs Corpus. 2025. URL : http://www.cs.cornell.edu/~cristian/Cornell_Movie-Dialogs_Corpus.html.
3. iWeb Corpus. 2025. URL : <https://www.english-corpora.org/iweb/>
4. Wordspy. URL : <https://www.wordspy.com/>